

STARTO

N-ro 3/2019 (272)

ORGANO DE ĈEĤA ESPERANTO-ASOCIO

foto P. Chrdle

Posteuloj de F. V. Lorenz vizitis

la bibliotekon en Vrđy

☆ Starto ☆

organo de Ĉeĥa Esperanto-Asocio,
aperas 4-foje jare.

Asocia adreso: Ĉeĥa Esperanto-Asocio, náměstí Míru 81/1, 568 02 Svitavy, **reta poŝto:** cea@esperanto.cz, ces@esperanto.cz.

Retpaĝaro de ĈEA: www.esperanto.cz/redakce@esperanto.cz

Identec-numero (IČ): 00 44 30 34

Starto retpoŝte: starto@esperanto.cz

Komercaj anoncoj: 25 Kč por unu linio, 800 Kč por kvaronpaĝo, 1500 Kč por duonpaĝo, 2500 Kč por tuta paĝo. Duobla reklamo 15% rabato, trifoja reklamo 30% rabato. Movadaj anoncoj duonpreze.

Membrokotizoj: A 350 Kč (Starto elektronike 240 Kč), B 250 Kč (elektronike 140 Kč), C 100 Kč, P 150 Kč, F libervola, enskribo 20 Kč.

Korespondaj kursoj: Cink: 400 Kč / 720 Kč (rete / normale); Marček: 600 / 800 Kč; Cink por progresintoj 600 / 1080 Kč. Aliĝoj: Jana Melichárková, Vacenovice 398, 696 06 Vacenovice, melicharkova8@seznam.cz

Libroservo: Muzeum esperanta, nám. Míru 81/1, 568 02 Svitavy, tel. 604 377 616, dvor.libuse@seznam.cz, marie.cumova@seznam.cz.

Sekcioj de ĈEA: katolika, kristana, blindula, grupo por ciferecigo (memstariĝis: handikapitoj, junularo, fervojistoj)

Komisionoj de ĈEA: pedagogia

Muzeo: muzeagrupo@esperanto.cz

Kolektado de gazetaj eltranĉaĵoj:

Dagmar Martinková, Chelčického 51, 568 02 Svitavy, martinkova.sy@seznam.cz, — sufiĉas sendi kopion, skanaĵon, ligan al la gazeta retejo

BANKO-KONTO de ĈEA:

2800 186 228/2010

Fio banka Svitavy

Komitato de ĈEA:

Prezidanto: Libuše Hýblová, Bohutín 136, 789 62 Olšany, tel. 774 928 974, libusehyblova@seznam.cz (gyidado, kunordigado kaj reprezentado de ĈEA, eksteraj rilatoj inkl. UEA, EEU)

Vicprezidanto: Leonarda Chaloupková, K Panskému poli 160, 251 01 Světice, tel. 732 415 094, leonarda.ch@seznam.cz (laboro kun kluboj kaj sekcioj, subvencioj)

Kasisto: Vratislav Hirs, Ruprechtov 117, 683 04 Drnovice, tel. 517 444 117, vratislav.hirs@esperanto.cz (membro-datumado, kontado)

Komitatano kaj redaktoro de Starto: Miroslav Malovec, Bosonožská 15/10, 625 00 Brno, tel. 737 562 479, 530 319 263, miroslav.malovec@esperanto.cz (historio de la movado, kulturo, lingvaj konsultoj, ciferecigado, fakaj aplikoj, pedagogio)

Ĉefdelegito de UEA por Ĉeĥio: Petr Chrdle, Anglická 878, 252 29 Dobřichovice, tel. 257 712 201, chrdle@kava-pech.cz

UEA-kotizperanto: Ĉeĥa Esperanto-Asocio. La pagojn sendu al la konto de ĈEA (vidu paĝon "Jak platit svazu"). Admiŝtras: Petr Chrdle (kontaktojn rigardu en la antaŭa alineo).

Esperanto-Muzeo en Svitavy: Ottendorfer-domo, nám. Míru 81/1, 568 02 Svitavy, muzeo@esperanto.cz, www.muzeum.esperanto.cz

Facebook kaj Ipernity

www.facebook.com/Esperanto.cz/

www.ipernity.com/home/esperanto-muzeo-svitavy

www.facebook.com/groups/esperanto.muzeo.svitavy/

www.facebook.com/muzeumesperantasvitavy/

Kontrollegis: la komitato, K. Votoček, V. Türk, P. Polnický, P. Dvořáková

La 104-a UNIVERSALA-KONGRESO

20. 7. – 27. 7. 2019

Ĝi okazis en Finnlando en Lahtio, ne tro granda urbo, ĉirkaŭata de bela naturo, kiu famas pri vintraj sportoj. Ne pretervideblaj estas la tri skisaltejoj apud la sport-halo *ISKU AREENA*, kie la teamo *Pelicans* (Pelikanoj) trejnas sin kaj ludas glacihokeon. Tie okazis ankaŭ la ĉi-jara 104-a Esperanto-Kongreso.

Verdire elekto de sporta stadiono por la UK ne konvenas. Salonoj (aŭ pli bone kameroj) estas tre malgrandaj, pluraj ŝtuparoj sen lifto kaj altaj ŝtupoj en la stadiono ne estas adekvataj por pli aĝaj personoj, da kiuj tamen en la UK-oj estas plimulto. Bonŝance ne okazis akcidentoj. Avantaĝo estis, ke ni bone vidis la podianojn kaj ni povis enrigardi malantaŭ la kulisojn de la sportejo. Konvena salono estis en apuda lernejo *Salpus*, kie troviĝis ankaŭ la dua manĝejo. La manĝoj estis bongustaj.

Finnlando estas lando de "Mil kaj unu lagoj..., betuloj..., saŭnoj...". En vastaj arbaroj promenas boacoj kaj abundas fungoj; en lagoj naĝas fiŝoj.

Al la kongreso aliĝis 917 geesperantistoj el 57 landoj. La programo, kiel kutime estis ampleksa kaj varia. Krom kutimaj kongres-programeroj (Movada foiro, Kleriga lundo, Tago de lernado, E-kursoj, KER ekzamenoj, IKU-AIS sesioj, Belartaj konkursoj, Urba akcepto, Esperantologia konferenco, Aŭkcio ktp.) la ĉeestantoj povis akiri praktikojn en aikido, eŭritmio kaj tajĝiĉŭano, sciojn pri biero kaj sano, ekzercojn pri kapdolora masaĝo, informojn pri diversaj religioj: Oomoto, Budhismo, Spiritismo, Ŭombulismo, Katolikismo. Ne Di-kredantoj interesiĝis pri Ateismo.

Finnlanda gazetaro abunde informis pri la UK antaŭ la kongreso, kaj dum la semajna aranĝo okazis intervjuoj. Ĉiutage aperadis kongresa kuriero "La Saltejo", per kiu ni povis ekscii pri diversaj programŝanĝoj, manĝmenuo, kaj aliaj aktualaĵoj. Ekzemple: ampleksan informon pri la ĵus pasinta ILEI-kongreso en Serbio, pri ĝiaj rezolucio kaj aktivado rivelis Mireille Grosjean.

La kongresa ĉeftemo estis: "Vivanta naturo, floranta kulturo", kiu estis abunde pritraktata. Pri Finnlando okazis multaj programeroj. Oni parolis pri ekesto de la lando, pri la demokratio, estis prezentitaj Sameaj minoritataj lingvoj, eblis lerni la finnan lingvon eksprese, okazis kelkaj laŭtemaj ekskursoj. Prelegoj temis pri "Finna naturo", pri "Eduksistemo" kaj pri "Politika vivo en Finnlando". Oni parolis pri Esperanto-historio de Lahtio. Nacia vespero okazis en belega teatro. En bankedo oni gustumis finnajn specialaĵojn.

Okazis pluraj posttagmezaj artaj programeroj en kiuj prezentiĝis diversaj kantistoj kaj muzikgrupoj. Ni spektis koncertojn de Manŭel, Martin Wiese kaj de Ĵele. Vespere plezurigis nin la kantgrupo Sepa kaj Asorti, Kajto kaj JoMo. Impresis la teatraĵo "Vivo de Galileo" prezentata de Saša Pilipović, kiu ankaŭ kantis ciganajn kantojn. La Litova grupo Asorti muzikis ankaŭ dum la balo.

Estis elektita nova estraro. **Duncan Charters**, el Usono, elektiĝis prezidanto. Vicprezidantoj estas: **Jorge Maia** el Brazilo kaj **Huang Yinbao (Trezoro)** el Ĉinio. Ĝenerala sekretario **Alex Kadar** el Francio. Kongresojn, kulturon, eldonadon, terminologion prizorgos **Orlando Raola** el Usono. Pri Afriko kaj Aktivula Maturigo okupiĝos **Jérémie Sabiyimva** el Burundo, pri Azio kaj Oceanio **So Jinsu** el Koreio kaj la sciencan kaj fakan agadon prizorgos **Amri Wandel** el Isra-

elo. Akademianoj elektis novan sekretarion - **François Lo Jacomo** el Francio.

Samtempe kongresis blinduloj. En enirhalo ni povis admiri foto-ekspozicion pri Kroatio: La lando de mirinda naturo. Kanadaj samideanoj prezentis la venontan kongreson en Montrealo al kiu jam aliĝis surloke 80 gesamideanoj, kio estas rekorda nombro.

La libroservo ofertis multajn librojn kaj aliaj esperantaĵojn. Okazis paroligaj lecionoj kaj konkurso pri publika parolado. Ne mankis aŭtoraj duonhoroj. Ĉiu kongresano ricevis la libron Kalevala - finna nacia epopeo. Ĝi estis donaco de la finnlanda E-asocio. Oni omaĝis la faman islandan verkiston Baldur Ragnarsson. Kunvenis juristoj, fervojistoj, pedagogoj, mondĉivitanoj, ĵurnalistoj, medicinistoj, nefumantoj, ekologiistoj, vegetaranoj, sennaciistoj, matematikistoj kaj aliaj homoj el diversaj organizaĵoj. Fondiĝis asocio de Te-amantoj. Futbal-matĉon ĉi-foje gajnis esperantista teamo je 5:2.

Ĉiutage okazis ekskursoj tra la urbo kaj al proksima ĉirkaŭaĵo. Merkredaj tuttagaj ekskursoj ebligis al la kongresanoj viziti la ĉefurbon Helsinko kaj Tampere, kie okazis la UK antaŭ 24 jaroj.

La ĉi-jara internacia vespero estis brila. Ni spektis lumludadon, plurajn dancojn, kantojn, spritaĵojn. Ĉe la fino kantis internacia koruso. La fermon de la kongreso efektivigis la nova prezidanto Charters Duncan. Oni dankis al la antaŭa estraro, kiu promesis kunlabori plu. Estis legata la rezolucio de la kongreso, surekrane aperis bondeziro de la sveda ministrino pri kulturo. Prezentiĝis la infanoj kaj adoleskantoj de la Kongreseto. Ĉe la fino estis transdonita la flago al la kanadaj kolegoj.

Liba Gabalda

REZOLUCIO

La 104-a Universala Kongreso de Esperanto, kunveninte en Lahtio de la 20-a ĝis la 27-a de julio 2019, kun 917 partoprenintoj el 57 landoj,

traktinte la kongresan temon "Vivanta naturo – floranta kulturo", en tri kongrestemaj sesioj, pluraj prelegoj, kaj diversaj aliaj kunvenoj kaj ekskursoj en la regiono de Lahtio;

notante la kongruecon de la temo kun la lastatempa nomumo de Lahtio kiel Verda Ĉefurbo de Eŭropo por 2021;

substrekte la ligitecon de la temo kun la Internacia Jaro de Indiĝenaj Lingvoj, proklamita de Unuiĝintaj Nacioj kaj Unesko por la jaro 2019;

deklaras, ke daŭripova naturo akompanas daŭripovan socion kaj daŭripova socio akompanas egalecan pritrakton de la homoj, ankaŭ rilate lingvon;

avertas, ke la nunaj procezoj de ekonomia tutmondiĝo egale minacas la daŭripovon de kultura diverseco kaj biologia diverseco;

substrekas, ke la Esperanto-movado, kiel movado por alispeca tutmondiĝo bazita sur respekto kaj valorigo de lingva kaj kultura diverseco, estas samtempe movado por daŭripova evoluigo en vasta senco;

atentigas, ke multaj individuoj kaj organizoj en la Esperanto-movado jam aktive laboras por pli ekvilibras rilatoj inter naturo kaj kulturo, interalie agadoj por interkultura edukado, interhoma solidareco, kaj subteno al lokaj iniciatoj por daŭripova evoluigo; kaj

alvokas por interproksimiĝo kaj kunlaboro inter la Esperanto-movado kaj aliaj organizoj kaj movadoj por la protektado kaj evoluigo de lokaj kulturoj kaj naturmedioj en monda skalo.

MESAĜO DE UEA OKAZE DE LA INTERNACIA TAGO DE LA INDIĜENAJ POPOLOJ DE LA MONDO

Universala Esperanto-Asocio salutas Unuiĝintajn Naciojn kaj Uneskon okaze de la Internacia Tago de la Indiĝenaj Popoloj de la Mondo, la 9-a de aŭgusto 2019.

Inter la fundamentaj celoj de nia Asocio estas la konservado kaj protektado de lingva diverseco – demando aparte notinda en tiu ĉi Internacia Jaro de Indiĝenaj Lingvoj. Ni kredas je la graveco de lingva egaleco kaj la rekono de la homaj rajtoj ligitaj al tia egaleco.

La temo de la ĉi-jara Universala Kongreso de Esperanto (20-27 julio 2019), kiu kunvenis en Lahtio, Finnlando, kun partopreno de preskaŭ mil kongresanoj el pli ol kvindek landoj, estis "Vivanta naturo, floranta kulturo". En sia fina rezolucio la Kongreso substrekis la rilaton inter daŭripova natura medio unuflanke kaj daŭripova kultura diverseco aliflanke. Ĝi atentigis ankaŭ pri la fakto, ke la urbo Lahtio estis nomita la Verda Ĉefurbo de Eŭropo en la jaro 2021.

La Kongreso dediĉis apartan atenton al la laboro de la nordiaj nacioj en konservado de kultura kaj lingva diverseco inter siaj indiĝenaj popoloj kaj al la aparta agado de Finnlando tiurilate, proponante ĝin kiel modelon en la klopodoj konservi lingvan kaj kulturan pluralismon.

Universala Esperanto-Asocio fieras pri sia laboro en tiu ĉi Internacia Jaro de Indiĝenaj Lingvoj kaj alvokas al ĉiuj landoj de la mondo flegi diversecon de kulturoj kaj lingvoj. Ĝi laŭdas la agadon de UN kaj Unesko ĉi-kampe kaj promesas sian subtenon kaj kunlaboron.

12 ELSTARAJ AGANTOJ PREMIITAJ EN LAHTIO

En la Solena Fermo de la 104-a Univerŝala Kongreso en Lahtio estis anoncigitaj la nomoj de 12 ricevantoj de Diplomo pri Elstara Agado kaj de Diplomo pri Elstara Arta Agado. Tiuj diplomoj estas aljuĝataj de la Estraro de UEA ekde la jaro 2007.

Diplomo pri Elstara Agado:

Wolfram Diestel (Germanio) pro la elstara agado kiel fondinto kaj prizorganto de la Reta Vortaro (ReVo), kiu festas ĉi-jare sian 20-jariĝon.

Andrej Grigorjevskij (Rusio) pro la longdaŭra elstara agado kiel volontula prizorganto kaj retestro de la retejo de UEA.

Vasil Kadifeli (Turkio) pro la elstara agado kiel instruisto, tradukanto kaj redaktoro de la turka revuo Turka Stelo. Li estas unu el la motoroj de la Mezorienta kaj Nordafrika Komisiono de UEA (MONA), regule funkcia. Li aperigas proksimume unu komunikon semajne, jam de almenaŭ du jaroj. Li aperigas ankaŭ valorajn literaturajn verkojn el la araba kaj turka kulturoj.

Reza Kheir-khah (Tajvano) pro la longtempa elstara agado kiel instruisto de Esperanto por la tajvana movado kaj eldonisto de la revuo *Formoza Folio*.

Malgosia Komarnicka (Pollando) pro la elstara agado kiel organizanto de kulturaj kaj klerigaj aranĝoj en Pollando, kiel la Interkultura Majrendevuo, la Eŭropa Festivalo de Esperantaj Kantoj.

Lu Wunsch-Rolshoven (Germanio) pro la elstara agado kiel informanto pri Esperanto. Li estas la fondinto kaj la

estro de EsperantoLand kaj prizorgas la gazetarajn rilatojn de Germana Esperanto-Asocio.

Privas Tchikpe (Benino) pro la elstara agado kiel prezidanto de la asocio "Scio Sen Bariloj" kaj la provoj mediacii en konfliktaĵoj kaj kunlaborigi ĉiujn beninajn aktivulojn por Esperanto.

Bernhard Tuidler (Aŭstrio), bibliotekisto, pro la elstara agado kiel prizorganto de la Kolekto por Planlingvoj ĉe la Aŭstra Nacia Biblioteko kaj Esperanto-Muzeo en Vieno.

Wei Yubin (Jado) (Ĉinio) pro la elstara agado kiel direktoro de elementa lernejo kun 7 Esperanto-instruistoj. Li enkondukis Esperanton en sian lernejon antaŭ 10 jaroj; ĝis nun pli ol 600 lernantoj lernis Esperanton; ĉiujare oni okazigas Zamenhof-feston en la lernejo.

Diplomo pri Elstara Arta Agado:

Jo Haazen (Rusio) pro la senlaca agado arta kaj movada, inkluzive de la orkestra realigo de "La Espero".

Miroslav Malovec (Ĉeĥio) pro la elstara kontribuo al la muzika Esperanto-kulturo, per la traduko de la opero *Sternenhoch* (teksto de Ivan Acher laŭ la ekspresionisma romano de la ĉeĥa aŭtoro Ladislav Klíma), surscenigita de la Nacia Teatro en Prago.

Antonio de Salvo (Italio) pro la elstara kontribuo al la literatura Esperanto-kulturo. Li tre regule publikigas sur retaj listoj informojn pri italaj verkistoj kaj pri famaj aŭ konindaj homoj. Li kreis kaj prizorgas ampleksan blogon en la bitoteko de Itala Esperanto-Federacio (www.bitoteko.it).

PREMIO DEGUĈI 2019 AL HEIDI GOES

La Premion Onisaburo Deguĉi UEA starigis en la Jubilea Jaro 1987 per kapitalo donacita de Oomoto. Ĝi distingas meritajn agantojn, kiuj longtempe laboras per Esperanto, por monda paco kaj homara feliĉo, konforme al la idearo de D-ro Zamenhof kaj la instruoj de Onisaburo Deguchi. Ĝi konsistas el diplomo kaj monsumo de 2000 eŭroj.

Per decido de la Estraro de UEA, Premio Deguĉi de la jaro 2019 estas aljuĝita al:

Heidi Goes.

Heidi naskiĝis en Belgio en 1976. Ŝi eklernis Esperanton antaŭ 29 jaroj, en 1990. Kiam ŝi finis mezlernejon en Belgio, ŝi iris al Indonezio kadre de kultura interŝanĝprogramo kaj loĝis preskaŭ jaron ĉe du indoneziaj familioj. Tiel ŝi lernis la indonezian kaj same pri la loka kaj islama kulturo.

Post reveno al Belgio ŝi decidis studi afrikajn lingvojn kaj kulturojn, kaj ŝia licencia diplomverkaĵo temis pri la historio de la Esperanto-movado en

Afriko, verkita en la nederlanda. En 2007, la traduko en Esperanton de tiu diplomverkaĵo fariĝis ŝia unua libro, “Afero de espero”, eldonita de UEA. Tuj post la lanĉo de tiu libro, Heidi ek-esploris pri la historio de la Esperanto-movado en Indonezio, pro la kombino de tiu ligilo al Indonezio kaj sia propra esploremo.

En 2009 ŝi revenis al Indonezio, por daŭrigi sian esploradon surloke. Tamen, instigita de LEE Jungkee, tiam prezidanto de KAEM, plej multe da tempo ŝi uzis por instrui Esperanton. En 2010 ŝi faris la duan kaj en 2012 la trian instruvojaĝon al Indonezio. Kreiĝis kluboj dum kaj post la dua vojaĝo. En 2011 kaj 2012 indoneziaj esperantistoj partoprenis la Universalan Kongreson. Ekeldoniĝis bulteno. La sekva paŝo estis finfine Indonezia Esperanto-Kongreso.... Efektive ŝiaj esploroj pri mortinta movado kaj sindonemo al instruado de Esperanto kondukis al revigliĝo de tuta landa movado.

En marto 2013 ŝi vojaĝis ankaŭ al Orienta Timoro, kie ŝi denove instruis. Duan vojaĝon por instruado ŝi faris en 2014. En 2018 aperis ŝia plej lasta libro, “Movadaj insuletoj”, ankaŭ eldonita de UEA. En 2018 ŝi ankaŭ instruis en Maroko kaj ekde marto 2019 ŝi komencis vojaĝi al Angolo, kie ŝi instruas Esperanton ĉefe al instruistoj, kun speciala atento al instruistinoj.

Per tiu premio UEA celas rekoni ŝian kuraĝon, entuziasmon kaj sindonemon samkiel ŝian profundan esperon pri la kampo de Edukado kaj ŝian admirindan esploremon.

*Gazetaraj Komunikoj de UEA
foto el Vikipedio*

BELARTAJ KONKURSOJ

Entute 171 verkoj el la 5 kontinentoj: Oceanio, Afriko, Azio, Eŭropo kaj Ameriko.

BRANĈO PROZO:

Partoprenis 31 verkoj de 22 aŭtoroj el 15 landoj

Tria premio: en egaleco al la verkoj “Fanjo”, de Ewa Grochowska el Francio, kaj “La plej granda tragedio”, de Ariel Bonkorpa el Britio.

Dua premio: al la verko “Venko de tempo”, de Christopher Lewis el Britio.

Unua premio: al la verko “La blua arbaro”, de Jesper Lykke Jacobsen el Francio.

SUBBRANĈO MIKRONOVELO:

Partoprenis 49 verkoj de 30 aŭtoroj el 19 landoj

Unua premio, premio Paula Adúriz: al la verko “Verŝajne”, de Christian Rivière el Francio.

Menciindaj verkoj:

“Ŝafoj”, de Edmund Grimley el Britio, kaj “Teror-rakonto”, de Paulo Sergio Viana el Brazilo.

BRANĈO TEATRAĴO:

Partoprenis 4 verkoj de 4 aŭtoroj el 4 landoj.

Tria premio: al la verko “Tutkorajn bondezirojn malŝlosajn”, de Grupo de Esperantistoj de Francilio 2018-2019 el Francio.

La dua premio kaj la unua premio ne estis aljuĝitaj.

SUBBRANĈO MONOLOGO AŬ SKEĈO:

Partoprenis 6 verkoj de 4 aŭtoroj el 4 landoj.

Unua premio, premio María Cuevas: al

la verko “Maldikigi vortaregojn!”, de Roman Dobrzyński el Pollando.

Menciindaj verkoj:

“Konfeso de murdunto”, de Asocio Esperanto-Grenoble el Francio, kaj “La tuta mondo estas teatro”, de Tatjana Auderskaja el Ukrainio.

BRANĈO ESEO:

Partoprenis 9 verkoj de 7 aŭtoroj el 7 landoj.

Dua premio: al la eseo “Stereotipaj komparoj en Esperanto”, verkita de Suso Moinhos el Hispanio.

Unua premio, premio Luigi Minnaja: al la eseo “Kodado en 'La kato en la sako'”, de Mason Stuttard”, verkita ankaŭ de Suso Moinhos el Hispanio.

INFANLIBRO DE LA JARO:

Partoprenis 5 infanlibroj de 5 eldonejoj el 5 landoj.

La premio ne estis aljuĝita.

BRANĈO POEZIO:

Partoprenis 67 verkoj de 35 aŭtoroj el 22 landoj.

Honoraj mencioj: al la poemoj “Knabo dum rifuĝado”, de Yida Wei (Vejdo) el Ĉinio, kaj “Revoluciulo”, de Tatjana Auderskaja el Ukrainio.

Tria premio: la poemo “Tor fiŝkaptas”, de Evgenij Georgiev el Kazaĥio.

Dua premio: la poemo “Terra Incognita”, de Evgenij Georgiev el Kazaĥio.

La unua premio ne estis aljuĝita.

En juĝkomisionoj estis: Giulio Cappa, Tim Westover, Trevor Steele, Wera Blanke, Serĝo Sir', Giuliano Turone, Gotoo Hitoshi, Antonio Valén, Giridhar Rao, Edmund Grimley Evans, Ricardo Albert Reyna, James Rezende Piton, Krys Williams, Ĵak Le Puil, István Ertl.

LA UNUAN FOJON UNESKO UZOS ESPERANTON EN FESTIVALO

La 19an de septembro 2020 (post unu jaro) Unesko okazigos festivalon por la paco en Tolosa (Hispanio). La laborlingvoj de tiu ĉi festivalo estas la franca, la angla, la hispana kaj Esperanto. La festivalo konsistos grandparte el filmetoj de kiel eble plej da korusoj tra la mondo kantantaj por la paco en plej diversaj lingvoj, sed la tekstoj de la kantoj devos esti tradukitaj al unu el la kvar laborlingvoj: franca, angla, hispana aŭ Esperanto.

UEA rigardas la festivalon kiel gravan ŝancon por kontribui en la realigo de la celoj de UN, kaj por vidigi al la publiko la valoron de la internacia lingvo Esperanto. Ju pli da korusoj estos rekomenditaj de esperantistoj, des pli videblas al la publiko utileco de Esperanto kaj vasteco de la naciecoj de la esperantistoj. UEA alvokas, ke landaj asocioj, lokaj grupoj kaj aktivuloj rekomendu korusojn, esperante ke ĉiu lando rekomendos almenaŭ unu koruson.

Se vi konas koruson, kiu povus realigiti 3-minutan filmeton de kanto por la paco, en iu ajn lingvo (kun traduko de la teksto al Esperanto) aŭ rekte en Esperanto, kontaktu François Lo Jacomo <francois@lojacomoeu>, reprezentanto de UEA ĉe Unesko, kaj Trezoro Huang Yinbao <trezoro@qq.com>, vicprezidanto de UEA, respondeca pri la rilatoj kun Unesko.

laŭ Gazetaraj Komunikoj de UEA

UEA ENGAĜIĜAS POR PLURLINGVECO EN SCIENCA KOMUNIKADO

UEA bonvenigas kaj subtenas la Helsinki-iniciaton por plurlingveco en la scienca komunikado, kiu pledas por lingva diverseco en gravaj terenoj de scienca agado:

- Disvastigo de esplorrezultoj
- Nacia kaj nacilingva publikigo de loka esplorado
- Pritraktado kaj sponsorado de esplorado

Aparte UEA rekonas la gravecon de plurlingva interkomunikado en scienca esplorado kaj kunlaboro, kun diverslingva diskonigado de sciencaj rezultoj.

UEA fieras pri sia propra ekzemplo de plurlingveca scienca publikado kadre de la Internacia Kongresa Universitato, kiu jam pli ol dudek jarojn disponigas altkvalitajn sciencajn tekstojn en la formo de **IKU-libro**.

Krome menciindas la plurlingveca scienca eldonado de du Fakaj Asocioj: UMEA, kies organo, **Medicina Internacia Revuo**, aperigas artikolojn en pluraj lingvoj, kun resumo en la angla kaj Esperanto, kaj ISAE, en kies longtempa **Scienca Revuo** aperas sciencaj artikoloj, kutime en Esperanto. **Akademio Internacia de la Sciencoj** (AIS) okazigas universitatajn studsesiojn en pluraj lingvoj, ofte en Esperanto.

Gravas en tiu kunteksto ankaŭ la subteno de **Esperanto Studies Fonduso** (ESF), institucio kiel la **Esperanto-Muzeo** de la Aŭstria Biblioteko en Vieno kaj la **Scienca kaj Teknika Esperanto-Biblioteko** (STEB).

LA AZIA-OCEANIA KOMISIONO DE UEA RENOVIGIS SIN

Konforme al la trijara mandato por ofichavantoj en UEA, la Komisiono pri Azia-Oceania E-Movado (KAOEM) estas ĵus renomumita de la estraro de UEA. 14 aliĝintaj landaj asocioj de UEA rajtis rekomendi po unu reprezentanton por kune konsistigi la komisionon. Dum tri jaroj ili gvidos la movadon de du kontinentoj.

Por efike kunlabori, KAOEM dividis sin en jenajn 4 regionojn:

* **Okcidenta kaj Centra Azio:** Irano (Hamid babadi Akasheh), Israelo (Eran Yuval-Vodevoz), Taĝikio (Firdaus Ŝukurov);

* **Suda Azio:** Barato (Giridhar Rao), Nepalo (Mukunda Raj Pathik Wagle), Pakistano (Irfan Mehdi);

* **Sud-Orienta Azio kaj Oceanio:** Aŭstralio (Sandor Horvath), Indonezio (Sondang Ilia Sumilfia Dewi), Nov-Zelando (Bradley McDonald), Vjetnamio (Nguyen Thi Phuong Mai);

* **Orienta Azio:** Ĉinio (Wang Ruixiang), Japanio (Nisinaga Atusi), Koreio (Oh Soonmo), Mongolio (Chimedtseren Enkhee).

KAOEM okazigas sian kongreson en ĉiu tria jaro, ŝanĝante la kongreslandon simile kiel UK. Laste, de la 25-a ĝis la 28-a de aprilo, 2019, okazis la 9-a Azia-Oceania Kongreso de Esperanto en Danang, Vjetnamio, en kiu partoprenis 281 esperantistoj el 22 landoj. La 10-a kongreso okazos en Busan, Koreio, en 2022.

Gazetaraj Komunikoj de UEA

UEA KONGRESOS EN BELFASTO, NORD- IRLANDO, EN 2021

Por la 106-a Universala Kongreso, post du jaroj, la Estraro de UEA elektis la "smeraldan insulon", Irlando, kiel kongreslandon. La Universala Kongreso la unuan fojon okazos en tiu parto de Eŭropo. La gastiga urbo estos Belfasto, la ĉefurbo de Nord-Irlando. Grava haveno kaj pordo al la belega nord-irlanda marbordo, Belfasto suferis dum la lasta jarcento pro armita politika konflikto, sed nun estas konsiderata kiel unu el la plej sekuraj urboj en la brita insularo.

Konante la malmultecon de la lokaj movadaj fortoj, UEA traktis rekte kun la urbo pri la kondiĉoj de la invito kaj ricevis tre favoran oferton de kongresejo en Queen's University (la Reĝina Universitato). La loka grupo en Belfasto jam donis plurajn praktikajn konsilojn pri la organizado kaj esprimis sian pretecon helpi pri ĉiuspecaj lokaj aferoj. "Belfasto ja estas surpriza, sed bonega interesa elekto", ili komentis.

Ankaŭ Joy Davies, la sekretario de Esperanto-Asocio de Irlando, mesaĝis pri sia subteno: "En Irlando estas nun malmultaj organizitaj esperantistoj, sed ni bonvenigas la kongreson kaj certe helpos, kiom ni povos. Ni esperas, ke ĝi allogos novajn lernantojn, parolantojn kaj apogantojn de la lingvo al nia asocio". D-ro Séan O'Riain, irlanda diplomato, kiu aktivis interalie en Eŭropa Esperanto-Unio, komentis: "Mia unua reago estas forte pozitiva. Kompreneble mi ĉion faros por antaŭenigi la kongreson".

Gazetaraj Komunikoj de UEA

ĈEJ AKTIVAS 2019/02

(oficiala informilo de ĈEJ redaktata de Václav ZOUZALÍK)

■ Publika Rajtoprotektanto de EU je la 15-a de februaro publikigis raporton pri publika konsulto pri uzado de lingvoj en EU. ĈEJ partoprenis la konsulton kiel unu el 33 neregistaraj organizoj, kiuj partoprenis la konsulton. La plena teksto de la raporto troviĝas je

<<https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/110044>>.

■ ĈEJ denove partoprenis la foiron de neregistaraj organizoj NGO-market je la 10-a de aprilo 2019 en Prago. Tie estis al la publiko prezentitaj Esperanto, IJK 2019 kaj la ĝenerala agado de ĈEJ.

■ Je la 4-a de majo okazis Ĝenerala asembleo de ĈEJ, kie estis elektita nova estraro. En la komitaton estis elektitaj Paulína JALAKŠOVÁ (prezidanto), Václav ZOUZALÍK (vicprezidanto) kaj Veronika VENISLOVAS (kasisto), en la Revizia Komisiono eksidis Vít MIŠUREC, Tomáš STANO kaj Peter JAVORIK.

■ Ekde la 28-a de julio ĝis la 4-a de aŭgusto 2019 okazis la 75-a Internacia Junulara Kongreso en Liptovský Hrádok, Slovakio. Pluraj membroj de ĈEJ kunorganizis ĝin, helpis dum ĝi aŭ nur ĝuis la etoson. Danke al la fonduso de ĈEJ povis partopreni ĝin ankaŭ du Esperanto-lernantoj el Ĉeĥio. Dum la kongreso okazis ankaŭ rememoriga prelego pri la 65-a IJK en Liberec kaj koncerto de kantisto Adéla KVITOVÁ.

■ Sabate, je la 14-a de septembro, okazos en la Esperanto-muzeo en Svitavy inaŭguro de ekspozicio pri 50-jara datreveno de restarigo de Esperantomovado en hodiaŭa Ĉeĥio kaj pri tiea junulara E-movado. Post la inaŭguro okazos planto de arbo kaj prelegoj pri junulara E-movado kaj pri ĉi-jara IJK en Slovakio. Pliaj informoj troviĝas je

<http://www.esperanto.cz/eo/akce/ina-guro-de-la-nova-ekspozicio-en-la-esperanto-muzeo-1184.html>.

■ Retpaĝaro de ĈEJ troviĝas ĉe

<http://mladez.esperanto.cz/>

■ ĈEJ AKTIVAS 2019/02 fare de Václav ZOUZALÍK estas disponebla laŭ la permesilo Krea Komunaĵo Atribuite 4.0 Tutmonda

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Foto el Liptovský Hrádok – Ariel Palmer

BET-55 en Litovio - Panevėžys

6. 7. – 14. 7. 2019

Baltiaj Esperanto-Tagoj bonvenigis nin per pluv-sun-venta vetero. Ili estas internaciaj aranĝoj kun altnivelaj programoj kun simila enhavo kiel la Universalaj Kongresoj. BET-oj okazadas laŭvice en Estonio-Latvio-Litovio. Ĉiutage aperis riĉe ilustrita kvarpaĝa kuriero ABELO, redaktita de Stano Marček. Per ĝi ni estis informitaj pri diversaj okazaĵoj, aperis listo de novaj aliĝintoj, taga programo kaj manĝmenuo. Li ankaŭ kompilis belan BET-libron kun multaj utilaj sciigoj kaj raportoj de ĉiuj jam okazintaj BET-aranĝoj en Litovio.

Aliĝis 425 esperantistoj el 37 landoj. Tamen kelkaj ne povis alveni pro diversaj kialoj. Laŭ la nombro de partoprenantoj la ĉi-jara BET estas la plej impona lastatempe. La 6-an de julio Litovio festas Nacian Tagon. Estas kutimo kanti la himnon (nacian Glorkanton) je la 9-a horo vespere ie ajn en la mondo, kie troviĝas litovoj. Do, same okazis dum la BET-55 post la vespera koncerto de Natalia Bertse.

La solena inaŭguro okazis la dimanĉan posttagmezon en la kultura centro de Panevėžys kun la ĉeesto de la urbestro s-ro Rytis Račkauskas. La prezidanto de la Litova Esperanto-Asocio Povilas Jegorovas bonvenigis ĉiujn partoprenantojn bondezirante sukceson al la evento. Biruta Rozenfelde estis iniciatinto de BET-oj antaŭ sesdek jaroj. Post la prezentado de diversaj salutvortoj, artaj folkloraj grupoj de la urbo prezentis belegan spektaklon de kantoj kaj dancoj. Poste okazis por ĉiuj riĉa urbestra akcepto.

La programo de BET-55 estis varia kaj riĉega. Ne eblas mencii ĉiujn programojn, ĉar unu paĝo ne sufiĉus. Okazis sinsekvo da prelegoj de Somera Universitato, de SUS-36 (Sanmarineca Universitata Sesio) de AIS (Akademio Internacia de la Sciencoj) pri kiu eblis aĉeti IKU-libron. Interesaj estis ankaŭ aliaj prelegserioj pri diversaj temoj.

La partoprenantoj povis ekkoni la historion de la litova lingvo kaj ĝian kulturon fare de Aloyzas Gudavičius. Pri spacteleskopoj informis Amri Wandel, pri religio kaj sociologio de Esperanto Walter Ŝelazny. En prelegserio de Márkus Gábor “Ĉu Esperanto plibonigas/plibonigas la mondon?” ni provis trovi la respondon. Prelegserio de Orlando Raola temis pri “Media kemio”, medioprotektado en la hidrosfero, terkrusto, biosfero. La prelegciklon pri “Lingvo kaj kulturo” prezentis Ilona Koutny.

Pri la azia movado informis Lee Jung-kee, pri historia E-movado en Ĉinio kaj instruado en ĉinaj universitatoj kaj lernejoj kaj pri la situacio de medio kaj ener-

gio en Ĉinio donis informojn Gong Xiaofeng (Arko). Amuze kaj serioze pri diversaj karakteroj de Esperanto parolis Aleksandr Melnikov. Baŭhaŭsan artan stilon prezentis Peter Kühnel. Pri “Zamenhofaj objektoj” parolis Robert Kamiński. Li ankaŭ iniciatis kaj instalas interesan ekspozicion de Zeoj. La mondon de fabeloj kaj diversaj herooj prezentis Anna Striganova. Pri la eldonejo Impeto, pri la Reta Revuo de Esperanto, pri modernaj sociaj retoj kaj Esperanto parolis Dima Ŝevĉenko. “Ĉu muziko povas kuraci?” kaj kiamaniere tio okazas klarigis Pavla Dvořáková. Pri “Plastaĵoj en la diversaj akvosferoj” informis Manfred Westermayer. Pri gravitaj ondoj parolis Alfred Heiligenbrunner. Intelektajn ludojn prezentis Tatjana Auderskaja. Kanadanoj varbis por venontjara UK en Montrealo.

Ĉeestantoj spektis la filmon "Litvo - Patrujo mia" de Roman Dobrzyński.

Okazis kunveno de ĵurnalistoj kaj aŭtoraj horoj kun Mikaelo Bronŝtejn kaj Tatjana Auderskaja. Estis lanĉita nova eldono de “Baza literatura Krestomatio”. Riĉa estis la libroservo, okazis interesaj kvizoj, por Di-kredantoj okazis Meso. Admirinda estis la ekspozicio de pupoj de Anna Striganova. Kortuŝan prezentadon montris sepjaraj infanoj de la urba infanĝardeno “Puriena” laŭ la slovena popola fabelo “Paŝtisteto”.

La diversnivelaĵojn Esperanto-kursojn gvidis la jenaj instruistoj: Stano Marĉek el Slovakio, Nina Petuchovska el Pollando, Abdurachman Junusov el Dagestano, Anne Joussions kaj Françoise Noireau el Francio, Svetlana Smetanina el Rusio, Mikaelo Lineckij el Ukrainio.

La oferto de la esperantista arta programo estis varia kaj tre riĉa. Okazis

ĉiutagaj posttagmezaj kaj vesperaj koncertoj. Kun granda sukceso kaj aplaŭdo koncertis por ni la konata litova familia grupo “Sepa kaj Asorti”, Kaŝi el Germanio, Amira Chun el Koreio, Jogaile Ĉojute el Litovio, Mikaelo Bronŝtejn el Rusio akompanata de Sergej Straŝnenko (LaTerura) ankaŭ el Rusio, Zuzana Kornicka el Pollando. Violonis Françoise Noireau el Francio. Belsonis ankaŭ kantoj el Ukrainio.

Dum la adiaŭa vespero prezentiĝis niaj talentuloj. Ni ĝuis Esperanto-kantojn el Ukrainio, Svislando, Ĉeĥio, Rusio, Pollando, korean dancon, poemon de knabino Daŝa el Rusio. Ventro-dancadon prezentis litova junulino. Mikaelo Lineckij reĝisoris la programon kaj prezentis la artistojn.

Neforgesebla estis la tuttaga ekskurso al la urbeto *Birzai*, kie ni en kastela muzeo gustumis bieron, ekkonis ĝian fabrikadon kaj ĝuis muzikan prezenton. Poste ni daŭrigis la busvojaĝon al regiona parko, kie eblis supreniri rigardejon en formo de ŝipo kaj fine en urbeto *Pakruojis* ni bonguste tagmanĝis kaj promenis en bienpalaca ĝardeno admirante belegajn florkomponaĵojn. La duontaga ekskurso gvidis nin al bieno de aromaj plantoj, kie ni mem pretigis infuzaĵon el ili kaj gustumis lokan mielon kun fromaĝo.

Solena fermo okazis la 13-an de julio. Estis prezentita statistiko pri BET-55, disdonitaj atestiloj al sukcesintaj ekzamenitoj, rozoj al ĉiuj LKK-anoj kaj helpintoj.

Koran dankon al litovaj esperantistoj, kiuj multe laboris por sukcesigo de BET-55 kaj al multaj eksterlandaj gastoj, kiuj kontribuis al la aranĝo per diversaj eroj.

Liba Gabalda

Vizito en Hungario

Dum la semajno – de la 13-a ĝis 20-a de julio 2019 - ni pasigis tempon en Kondoros (Hungario) – okaze de esperanta konferenco IEK, kun la temo „Hungara kulturo“.

Kondoros estas urba vilaĝo, tipa en hungara ebenaĵo sudoriete de Szolnok, en regiono Békescsaba. La konferencon organizis Paŭlo Koĵuĥ, lokano (estro de la konferenco), tipa hungaro, agrabla kaj oferema. Partoprenis fakuloj pri esperanta literaturo el sep eŭropaj landoj, kaj ĉinaj geedzoj. La nivelon de la prelegoj, precipe pri Hungario, ni aprezas alta: Jozefo Cseh, László Szilvaszi, Maria Buton, Perla Mielo, J. Drahotová, M. Turková, kaj aliaj.

Ĝoje ni renkontis eĉ Judith Kovács, kiu vizitis en la jaro 2014 seminarion en Skokovy. Agrabla estis veturo en ĉevalĉaroj tra stratoj kaj vojoj, kiuj paralele kuras (laŭ formo de ŝaktabulo) en urbo inter belaj teretaĝaj dometoj kun multe da verdaĵoj kaj fruktarboj. Du hungarajn filmojn ni vidis kaj aŭdis, en esperanta lingvo.

Per aŭtoj ni vizitis kelkajn proksimajn urbojn, en Békescsaba la domon, kie vivis la plej fama hungara pentristo (19a jrc.) Munkácsy Mihail. Plene nin ekinteresis tajlorejo, kie oni kudras festajn vestaĵojn. Tiuj ĉi vestaĵoj troviĝas en ĉiuj familioj; oni vestas ilin dum solenaj okazaĵoj. Ili (virinaj, viraj, porinfanaj) estas imitoj de la tradiciaj hungaraj kostumoj, kaj vere aspektas nobele-bunte. Ofte ni trovis katolikan kaj protestantan preĝejon apud si. En Kondoros vivas maljuna lignoskulptisto, kiun ni vizitis en lia metiejo. Ni ĝojis, kiam ĉiuj esperantistoj tuj ekkonis „bravan soldaton Ŝvejk“.

La konferenco elektis por premio la libron de la jaro „Nia diligenta kolegaro“ de Gorecka kaj Korĵenkov.

*Jindřiška Drahotová
Margit Turková*

OSIEK finiĝas

Organiza Societo de Internaciaj Esperanto-Konferencoj

Nia 31a IEK en Kondoroŝo estis tre sukcesa pro la interesaj prelegoj pri „Hungara Kulturo“ kaj same laŭ organiza vidpunkta kaj pro la tre amika etoso. Aliĝis 21 personoj. Pri la semajno

en Kondoroŝo vi povos eble baldaŭ pli detale legi en LA GAZETO kaj en LA ONDO.

Vendredon, la 19an de julio 2019 laŭstatute okazis la Ĝenerala Asembleo. Ĝi ne nur decidis pri la Premio. Ĝin ricevis H. Gorecka kaj A. Korĵenkov por „Nia diligenta Kolegaro“. Certe indaj premiitoj.

La dua decido estas dolora: ĝi koncernas la estonton de la organizo mem.

Temis pri la propono de la Komitato, libervole malfondi laŭstatute la asocion.

Jam dum la ekskursoj kaj en la paŭzoj la demando pri la estonteco de la organizo estis pridiskutata. Ni OSIEK-anoj povas esti fieraj pri la pasinteco de la asocio. Okazis 31 sukcesaj kulturaj konferencoj. Aparte gravas la subteno de la Esperanta kulturo: ekde 1990 la Premio estis aljuĝata 29 fojojn al premiindaj verkoj kaj aŭtoroj. Sed estas la nunaj faktoj, kiuj kondukas al la konstato, ke libervola ĝustatempa memsolviĝo estas preferinda ol posta ne laŭstatuta kraŝo de la afero: La membraro maljuniĝas, la nombro de aktivaj membroj ŝrumpetas, novaj junaj membroj

preskaŭ ne aliras. Fariĝis jam pli kaj pli malfacile, trovi profesion organizanton por IEK-oj pro malalta nombro da aliĝantoj.

Fine post pordiskuta paŭzo tiuj en la Asembleo partoprenantaj membroj per la necesa plimulto de du trionoj de la donitaj voĉoj aprobis la proponon malfondi la asocion. Laŭ la statuto samtempe kun la memsolviĝo devas esti decidata, al kiu organizo kun similaj celoj la restanta havaĵo de OSIEK estu atribuita.

Ni elektis kiel ricevonton Esperanto-@Interreto, E@I.

Dum la diskutadoj montriĝis ankaŭ la forta deziro, daŭrigi en estonto la laboron laŭ alia „privata“ statuso; aparte gravis ankaŭ la deziro, transformi la Premion en novan retan version.

Aldona decido antaŭvidas por la venonta jaro la renkontiĝon de la „OSIEK-amikaro“ kadre de la onta SES de E@I. Ĝi ankaŭ alvokas ĉiujn interesitajn samideanojn pridiskuti dum SES modernajn interretajn rimedojn por similspeca kultura premio.

Do, se OSIEK estos forstrekita el la ŝtata aŭstra registro, ties spirito tamen povos pluvivi.

Kiam via jura membreco nun finiĝos, vi restas anoj de la neformala OSIEK-amikaro. Bonvolu multnombre aliĝi al la venontjara SES, en kies kadro OSIEK jam 2017 sukcese kaj bonvenigite konferencis.

Vivu la posteulo de nia organizo!

Tion esperas kaj samideane salutas vin

Horst Vogt

En Ĉeĥio okazis tri IEK-oj:

2001 Stražnice (pri Karel Pič)

2003 Praha (Intimaj temoj)

2012 Svitavy (Scienc-fikcio)

El la mondo

■ **La pola eŭropdeputito**, esperantisto, Ryszard Czarnecki, estas elektita vic-prezidanto de la Komisiono pri Peticioj de la Eŭropa Parlamento (eble estas eta interesaĵo, ke la sola vorto en la logo-bildo de la komisiono estas kvazaŭ-esperanta: PETI). Li estas elektita eŭropdeputito la 4-an fojon. En la antaŭa oficperiodo li estis vic-prezidanto de la Eŭropa Parlamento. *Maria Majerczak*

■ **Greziljono** – Por nia staĝo AŬTUNE de la 26-a de oktobro ĝis la 3-a de novembro en Greziljono, ni serĉas kelkajn novajn aktivajn kaj prelegojn por la infanoj kaj eks-infanoj. Ĉu vi estos unu el la novaj aŭ malnovaj partoprenantoj de tiu restado kun kursoj? Ĉu vi ŝatus pasigi la Jarfinon kaj Novjaron en Greziljono dum pluraj tagoj? Nia staĝo kun ekzamenoj PRINTEMPaS (gresillon.org/printempo) de la 17a ĝis 25a de aprilo atendas la unajn aliĝantojn (gresillon.org/aligho). Kore salutas via Kulturdomo Greziljono retmesaĝo al: kastelo@gresillon.org.

■ **La 7-a Afrika kongreso** okazos inter la 21-a ĝis la 27-a de decembro 2019 en Buĵumburo, ĉefurbo de Burundo, kie regos somera vetero. La partoprenantojn atendas diskutoj, prelegoj, kurso de la svahila lingvo, ekskursoj. Detalojn vi trovos ĉe: www.icll.co.za

■ **La 13-a Mezorianta Kunveno** okazos en Turkio, en Ceŝme, proksime de Izmir, inter la 27-a ĝis 30-a de marto 2020. Sekvos dutaga ekskurso. https://uea.org/vikio/La_dektria_Mezorienta_Kunveno_en_Turkujo

■ **Kompleta opero Sternenhoch** estas aŭskultebla ĉe la kultura platformo Opera Vision (<https://operavision.eu/en>) financata de Eŭropa Unio. Estas tie ankaŭ *Jenifa*, *Halka*, *La bohème*, *La traviata* kaj aliaj famaj operoj. Klaku al *Performances* kaj elektu *Operas*. Ĉe *Flashback* kaj *Library* oni trovas fragmentojn el aliaj operoj.

■ **Filmkonkurso Mia asocio, mia urbo** ĝis la 30-a de novembro 2019 vojaĝigos premiitojn al Montrealo por la 105-a UK. <https://1url.cz/cMPUM>

■ **Franca muzika eldonejo Vinilkosmo** (<https://www.vinilkosmo-mp3.com/eo/>) proponas albumojn kun esperantlingvaj kantoj elŝuteblajn en MP3 kontraŭ 10 eŭroj.

■ **SEP** (Somera Esperanto-Programado) estas nova projekto de slovakaj esperantistoj. Ĉi-jare ĝi okazis samtempe kun **SES** (Somera Esperanto-Semajno) en Nitro, sed la partoprenantoj anstataŭ lerni Esperanton programis, grafikumis, elpensadis novajn modernajn projektojn por nia movado, kiuj troveblas ĉe: <http://sep.ikso.net/projektoj.php>

■ **TEO** estas nova faka asocio (Teamanta Esperantista Organizo), kiu estis fondita en Lahti <https://bit.ly/2kkDmqv>.

■ **Internacia Kongresa Universitato** (IKU) dum ĉiujara kongreso alportas interesajn sciencajn prelegojn, kiuj aperas ankaŭ libroforme. Arkivitajn prelegarojn eblas elŝuti ĉe la UEA-retejo: <https://uea.org/kongresoj/universitato> Ankaŭ la Unesko-kuriero estas elŝutebla eĉ por nemembroj de UEA: https://uea.org/revuoj/unesko_kuriero

Nokto en la Muzeo la dekan fojon

Ekde 2009 (do 10 jarojn) Muzea Nokto en Svitavy estas nedisigeble kunigita kun teatro DOMA kaj kun loka esperantista klubo. Ĉi-foje la partoprenantoj (pli ol 300 personoj dum unu nokto) revenis en la jaron 1969, konkrete en la 31-an de majo. La tempo estis aflikta, la homoj rilatis pli intime kaj la „malamikon“ (invadajn armeojn de 1968) ili perceptis kiel okupaciantojn.

Ĉe la Muzea Nokto la aŭtoroj strebis per muziko kaj teatro elvoki etoson kaj travivaĵojn de tiu jaro. La jaro 1969 estas ligita kun la nomo de Jan Palach, kun la glora hokea matĉo ĈSSR – SSSR (ĉeĥoslovaka venko 4:3, 2:1), kun estiĝo de skolta centro kaj kun la kontrea muzik-grupo Fialový expres (Violkolora ekspreso).

Ĉion ĉi vi povis travivi vespere la 31-an de majo 2019.

Je la 20-a horo la kontreaj muzikgrupoj de Svitavy malfermis la „vojaĝon en la pasinteco“ kaj la ĉiĉeronoj de Ottendorfer-domo kondukis la vizitantojn tra la historia domo kaj fine transportis ilin en la tempon antaŭ 50 jaroj. En la ĉefa

salono jam atendis tiutempa prezentisto, kiu rememoris personon de Jan Palach, bonvenigis Karlon Kryl kaj liajn kantojn. Poste la programo jam rapidis: elpaŝis du ensembloj de profesorino Votavová, glora personulo de la urbo, la spektaklo kulminas per fabelaj rakontoj: Tri lavistinoj kaj Ludoj kun diablo. Kaj teatraĵoj alternas kun famaj furorkantoj de la 1960-aj jaroj, nome de Karel Gott, Marta Kubišová, Václav Neckář.

La vespero sukcesis. Pli ol 300 spektantoj rememoris kun nostalgio la obskuran kaj samtempe belan periodon de nia lando, Ĉeĥoslovakio.

*Radmila Oblouková
foto Pavel Dvořák*

Inaŭguro de nova ekspozicio

Okaze de 50-jariĝo de Ĉeĥa Esperanto-Asocio preparis loka klubo en Svitavy kunlabore kun ĈEA novan ekspozicion en Esperanto-Muzeo, kiu klopodas memorigi la plej gravajn eventojn en la historio de la asocio. Kelkajn panelojn preparis Ĉeĥa Esperanto-Junularo pri sia agado.

La inaŭguron la 14-an de septembro partoprenis ankaŭ la urbestro de Svitavy David Šimek, gastoj el Pollando kaj nia plej juna aktiva esperantistino, trijara Rozárka Blahušová, kiu esperantlingve babilas ne nur kun sia paĉjo.

La ĉeestantojn bonvenigis la asocia prezidantino Libuše Hýblová, kiu poste transdonis la vorton al la loka klubo prezidantino Libuše Dvořáková, kiu pri-skribis la preparon de la ekspozicio.

La urbestro de Svitavy David Šimek gratulis al nia asocio omaĝe de la 50-jariĝo kaj al la loka klubo pro preparo de la ekspozicio.

Nova ĈEJ-prezidantino Paulína Jalakšová prezentis la panelojn pri la junularo kaj klarigis estiĝon de nova emblemo de ĈEJ, en kiu la tri literoj formas folion. La junularo havas panelojn pri sia agado, pri amrakontoj (pri paroj, kiuj geedziĝis danke al Esperanto) kaj pri Internacia Junulara Kongreso en Liptovský Hrádok.

La ceremonio finiĝis per tostado kaj manĝetoj.

Sed per inaŭguro la programo ne estis ankoraŭ finita. La partoprenantoj disiris tra la urbo al restoracioj, kie ili prenis tagmanĝon, sed je la 14-a horo ili kolektiĝis proksime de la muzeo en negranda parko, ĉar tie estis plantita Esperanto-arbo okaze de la 50-jariĝo de ĈEA.

La arbo estis donaco de loka klubo, kion ĈEA kun danko akceptis.

Post la enplanto de la arbo la partoprenantoj revenis en la muzeon, kie la programo estis daŭrigita per prelego de Petro Chrdle pri japana esperantisto kaj bohemisto, honora membro de ĈEA, Kurisu Kei, pri kiu jam aperis du artikoloj en la unua kaj dua ĉi-jaraj Startoj, verkitaj de Petro Chrdle kaj Vlastimil Kočvara.

P. Chrdle priskribis la biografion de Kurisu Kei, uzante multajn projekciatajn bildojn, kaj ankaŭ sian konatiĝon kaj kunlaboron kun la japana amiko, inkluzive de la lasta renkontiĝo antaŭ lia forpaso. V. Kočvara kompletigis la rakontadon per kelkaj rememoraj rimarkigoj.

Poste Miroslav Malovec prelegis pri historio de Esperanto, ankaŭ uzante projekciadon de bildoj.

Lastan prelegon havis Václav Zouzalík, kiu pli detale konatigis la aŭskultantojn kun la agado de ĈEJ.

Post la prelegoj multaj forveturis, sed tiuj, kiuj restis ĝis dimanĉo, partoprenis sabate vespere ceremonion de teo, kiun prezentis s-anino Li Huang, ĉina esperantistino, kiu vivas en Svitavy kaj estas klubanino.

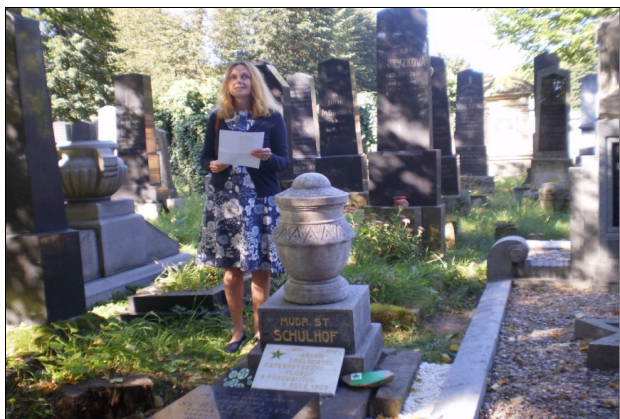

Miroslav Malovec

fotoj L. Dvořáková, L. Chaloupková, O.A. Fischer

Tri datrevenoj en Eo-klubo en Pardubice

Esperantistoj el Pardubice dimanĉe la 22-an de septembro 2019 rememoris la fondinton de Esperanto-klubo, doktoron Stanislav Schulhof.

La memorsolenaĵon sub aŭspicio de la estro de Pardubica regiono ĉeestis 40 personoj el 15 lokoj el la tuta respubliko. Antaŭtagmeze ni vizitis tombon de doktoro Schulhof en la juda tombejo, kien ni metis novan memortabulon kaj kelkajn ŝtonetojn laŭ la judaj tradicioj.

Ni trarigardis tie ankaŭ ceremoniejon kun judaj memoraĵoj. Reveninte ni metis bukedon sur la tombon de Josef Vaněček, fondinto de AEH.

En proksima kafejo daŭris la programo per deklamado de poemoj de doktoro

Schulhof. La partoprenantoj aŭdis pri lia vivo kaj poste la prelegon de d-ro P. Chrdle je la temo „Stanislav Schulhof kiel progresema judo“ pri lia ne tro konata agado en la ĉeĥa-juda movado sojle al la 20-a jarcento.

MUDr Stanislav Schulhof naskiĝis la 12-an de novembro 1864. Do, ni solenis 155-an datrevenon de lia naskiĝdato kaj 100-an datrevenon de lia forpaso en la jaro 1919. Doktoro Schulhof estis tre talentita homo, eksterordinare ambicia, kuracisto, filantropo kaj patrioto. Li estis aganta ankaŭ en aliaj fakoj, ekzemple kiel ĵurnalisto, redaktoro, teatra artisto, verkisto, poeto.

En la jaro 1909 li fondis Eo-klubon en Pardubice kaj dum dek jaroj estis ĝia prezidanto. Ĉi okaze eldonis E-klubo broŝureton al la 110-a datreveno de sia fondo. Ĉiu partoprenanto ĝin ricevis por memoro.

Regiona biblioteko en Pardubice eldonis la dulingvan libreton „MUDr. Stanislav Schulhof; kuracisto – filantropo, elstara esperantisto“. Ĝin kompilis Jarmila Rýznarová, kiu sian preskaŭ tutan vivon dediĉis al Esperanto.

*M. Kosnarová kaj L. Angelová
Klub esperantistů doktora Schulhofa*

Ligo de kunlaboro kun la kroata Bjelovar

Klubanoj de Esperanto-Amikaro en Svitavy akceptis inviton al soleno de 110-jariĝo de Esperanto en Bjelovar, kiu efektiviĝis en la tagoj 20-a ĝis 23-a de septembro 2019 sub titolo „Esperantistoj de Bjelovar al sia urbo“. La programo estis tre riĉa kaj alloga.

Nian atenton kaptis ankaŭ la fakto, ke en la urbo loĝas granda ĉeĥa komunumo. Tial ni interkonsentiĝis pri vizito de „Češka obec Bjelovar“. Vendrede nin akceptis ĝia prezidanto Josip Sodomka, kiu naskiĝis en Bjelovar, sed lia familio devenas el Svratouch. Antaŭ jaroj li laboris kiel direktoro de traktor-fabriko, poste kiel urbestro kaj estas tre ŝatata de la loĝantaro, kio estis konstatebla dum promeno tra la urbo.

Li montris al ni Ĉeĥan Domon, kiun la ĉeĥa komunumo aĉetis kaj rekonstruis. Oni donas tie kursojn de la ĉeĥa lingvo, la danc-rondeto Srdečko (Koreto) lernas tie ĉeĥajn naciajn dancojn, la kant-ensemblo kantas ĉeĥajn kantojn. La ĉeĥa komunumo havas 300 membrojn.

Unu semajnon post ni venis ĉeĥa kulturministro.

Posttagmeze ni vizitis la Urban Muzeon, kie esperantistoj instalas ekspozicion.

Vendredon ni finis en restoracio Zagorje per interkona vespero, kie ni ligis novajn kontaktojn. Elpaŝis reprezentantino de la urbo kaj estis prezentita sponsoro de la aranĝo.

Sabate antaŭtagmeze la soleno estis inaŭgurita en Kulturdomo. Kanthoro kun solisto kantis kroatan kaj Esperantan himnojn. Prezentis sin al ni la lernantoj de Artlernejo Bjelovar, al plej meritplenaj esperantistoj de la urbo estis transdonitaj honorigoj: al unu el la fondintoj de esperantista vivo en la urbo Vilim Polašek, al nuntempa prezidanto de Esperanto-klubo Franjo Florjan kaj al Zdenka Polaškova, nuntempa sekretarino de la klubo. Sur la placo, kie situas parko kun bela altano, ni fotis nin. En alia parko ni haltis ĉe „Arbo de Internacia Amikeco“, plantita pasintjare. Sur la domo de Vilim Polašek estis senvaligita memortabulo omaĝe al li. En Hotelo Central okazis posttagmeze konkurso pri poemdeklamado. Inter tri-deko da konkursantoj estis ankaŭ klubanoj de Svitavy Jan Richtr kaj Li Huang. Dimanĉe ni transiĝis al Durdievac, kie ni rigardis la malnovan urbon kun fortikaĵo kaj ekspozicio de Salvádor Dalí.

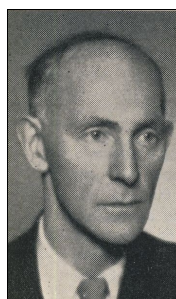
La programo de la tritaga renkontiĝo estis fermita dimanĉe per inaŭguro de nova Dokumenta Esperanto-Centro por Kroatio, kie la klubanoj de Svitavy donacis novajn librojn kaj librojn el la de-

ponejo de Esperanto-Muzeo en Svitavy, kiujn ni havas en pluraj ekzempleroj kaj kiujn Josip Pleadin (fondinto de la centro) anticipe elektis.

Libuše Dvořáková

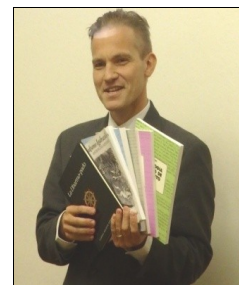
JAROSLAV ŠUSTR

Por la 3-a de oktobro 2019 la prezidanto de EK Praha Tomáš Břicháček preparis interesan prelegon kun projekciado pri la honora prezidanto de la klubo [Jaroslav Šustr](#) (1901-1969), rememore al la kvindeka datreveno de lia forpaso (8.9.).

Šustr esperantiĝis jam kiel adoleskulo en 1917 kaj la klubon li modele gvidis en 1931-1958; krom tio li agadis ankaŭ en la tutŝtata asocio. Kiam ĝi estis en 1952 malfondita, dank al li la praga klubo tiam plurflanke plenumis ĝian rolon. Tial li estis ankaŭ en 1969 inter la unuaj honoraj membroj de ĈEA. Pro sia poresperanta aktivado li estis en 1958 tri monatojn malliberigita. Grava merito de Šustr estas pri fondo de la biblioteko, kies 1800 volumojn li kompletigis per 4700 propraj. La kolekto situas ekde 1994 en la Esperanto-fako de la Urba Muzeo en Česká Třebová.

Tomáš Břicháček pretigas video-version de la prelego – pri ĝia interreta disponigo ni informos vin. Krome al J. Šustr estos dediĉita la sekva numero de la klubo [Bulteno](#).

La programon partoprenis ankaŭ eksterpragaj gastoj, inkl. unu eksterlandan el Rusio.

-padv-

Vizite en Litovio kaj en la Zamenhof-urboj en Pollando

Ĉi-jare mi kun mia edzo decidis viziti Litovion kaj kadre de ĝi ankaŭ [Baltiajn Esperanto-Tagojn](#) en Panevežys (detale pri ili en la artikolo de Liba Gabalda sur la p. 76-77). Ĉi-loke mi volus vere aprezi riĉan altvaloran programon kaj laboremon kaj oferemon de la organiza teamo sub gvido de [Povilas Jegorovas](#). La aranĝo povas esti por ni vera inspiro! En la [muzea paĝo ĉe Ipernity](#) vi povos ekvidi kelkajn video-registraĵojn el la programo. Ĉi-jare ni partoprenis entute kvin ĉeĥoj - krom mi kaj mia edzo Vladimír ankaŭ Pavel Polnický, Jarka Humpová kaj Milan Kolka. Por ke ankaŭ nia lando aktive kontribuu al la programo, mi ofertis duhoran praktikan seminarion "Ĉu muziko povas kuraci?" kaj en la internacia vespero prezentis por komuna kantado la kanton "Belas aer'" (Krásný je vzduch) de Jaroslav Hutka (en brila traduko de Zdeněk Rusín). Pri la lando mem, kiu sen troigo vere ravis min, kaj pri vizititaj Esperanto-lokoj tie mi pretigas apartan prelegon kaj artikolon por la sekva jaro.

Koncerne rezultojn de konkreta internacia kunlaboro, dum BET ekz. dank' al mia amiko Yves Nevelsteen el Belgio ni povis ligi kontakton kun Ivan García, prizorganto de [Bitarkivo.org](#), kiu sekve komencis alŭti al ĝi malnovajn ĉeĥajn ciferecigitajn gazetojn - tiel ke nun ili jam disponeblas por internacia publiko.

Nian vojaĝon ni ekis per tritaga restado en Varsovio. Tie ni gastis en la somerdometo de Irek Bobrzak, ĉefredaktoro de la radioelsendo [Varsovia Vento](#) (www.podkasto.net). Mi volus elkore rekomendi al niaj legantoj aŭskultadon – fine de ĉiu monato atendas vin 4 duonhoraj vere interesaj programoj. Dank' al nia oferema ĉiĉeronino Sylvia ni povis malkovri tombojn de la membroj de la familio Zamenhof kaj la kvartalon Muranów, kie L. L. Zamenhof vivis. Ankaŭ pri tio sekvos aparta

artikolo por la 1-a numero de Starto 2020.

Revenvoje en Bjalistoko, dank' al nia multjara amiko Jarek Parzyszek ni povis fari kompletan dokumentadon de la lokoj ligitaj kun L. L. Zamenhof. Por la kunveno en la [Bjalistoka Esperanto-Societo](#) ni preparis ĉeĥan-polan muzikvesperon, dum kiu ni kantis kun gitaro ekz. kantojn de Jarek Nohavica en traduko de Vlád'a Türk (per via vizito de la [retejo Nohavica.cz](#) vi subtenos pluan ekziston de Esperanto tie!). Por tiu okazo mi ellernis ankaŭ la konatan polan kanton "[Ekfloreteis blanka roza flor](#)". Ni kantis ankaŭ popolkantojn, kiuj havis la saman melodion kaj tre similan tekston kaj en la pola, kaj en la ĉeĥa. Laŭpete mi prezentis ankaŭ agadon de la Esperanto-Muzeo en Svitavy kaj dum la vizito en la Esperanto-biblioteko en la [Centro Ludoviko Zamenhof](#) ni donacis nome de la klubo en Písek por ilia kolekto entute 16 librojn. Tiel ekde nun en Bjalistoko disponeblas ankaŭ "Majo" de Mácha, "Poŝrakontoj" de Čapek kaj aliaj juveloj de la ĉeĥa literaturo. Ĉie ni sentis nin tre agrable. Resume - ne hezitu viziti ne nur UK-ojn, sed iam ankaŭ niajn nordajn najbarojn, certe tio indas!

Pavla Dvořáková

Lingva anguleto

Enkondukaj notoj: estas laŭdinda afero, ke niaj legantoj ŝatas okupiĝi pri la Lingvo, ĝin kultivi kaj (en normaj reguloj) ĝin disvolvadi. Oni povas supozi, ke ĉiu esperantisto posedas vortaron kaj gramatikon, legas tekstojn, librojn k.s. Do, por la bazaj konoj de la Lingvo nia "anguleto" ne estas destinita (kvankam nenion ni evitas, laŭ rimarkoj de la legantoj). Kiam mi cerbumis, kian fonton por niaj "lecionoj" mi uzu, ke ĝi estu laŭ gusto de ĉiuj (mi supozas), mi elektis la libron *Česko-esperantská frazeologie (Ĉeĥa-esperanta frazeologio)*. *Aĉetebła ĉe KE Brno*.

Vlastimil Kočvara: *Malekziston de frazeologia vortaro sentas ĉiu tradukanto, kiu iam esperantigis ĉeĥajn tekstojn...*

Josef Cink – la sperta aŭtoro de esperantaj lerniloj – dum jaroj kolektis diversajn malfacile tradukeblajn esprimojn kaj parolturnojn kaj tiel kompilis tiun ĉi vortaron. Ĉar li sian verkon ne sukcesis puŝi ĝis la eldono, ni danku al Jan Werner, kiu la heredaĵon de la aŭtoro realigis profite al ĉeĥaj esperantistoj...

Věra Barandovská-Frank: *Frazeologie – přísloví, okřídlená rčení, typické slovní obraty a pod., jsou tou částí slovní zásoby, kterou bezpečně ovládá pouze rodilý mluvčí. Každý jazyk, i čeština, má své zvláštnosti, a je těžké je adekvátně vyjádřit v cizím jazyce. ... Sabine Fiedlerová... zjistila, že esperantské frazeologismy jsou z velké části mezinárodní a mají původ ve společném evropském kulturním zázemí.*

Komenio: *Proverbo aŭ aldiro estas mallonga kaj elasta eldiro, en kiu oni ion alian diras kaj ion alian komprenas...*

oni uzas ĝin unuflanke por ornami parolon, aliflanke por emfazi raciecon, por ke la menso restu atentema kaj facile komprenanta.

Ĉar ni havas je dispono nur "anguleton", ne angulon, ni prezentas al vi nur kelkajn "nuksetojn" kaj vi mem prijuĝu ĉu vi kapablas ilin solvi sam-maniere - aŭ proponu pli taŭgan!

Plej multe ni deziras, ke vi ne atendu niajn "anguletojn", sed havigu al vi la libron - la oran fonton de vorto-trezoro – je la adreso de Starto-redaktoro.

1. **kuna** mustelo (**chytrák** sagaculo, fripono, vulpo), **křeček** hamstro (**chamtivec** avidulo, **křečkovat** hamstri), **tele** bovido (**hlupák** stultulo, naivulo, azeno)

2. **neokřesaný, nevychovaný** malgracia, needukita, malsprita, stulta

3. **blázní po něm** (= *má ho velmi ráda*) ŝi freneze sopiras pri li, ŝi arde amas lin; **spálit se** (= *uškodit si*) trompiĝi pri si mem, sperti fiaskon

4. **vydřiduch** monelsuĉisto, **otevřhuba** buŝklakulo

5. **milé trdlo za tři groše** kavkapulo por tri groŝoj; **vypadá jak sůva** ŝi mienas kiel strigo (dozo de morozo, megero, furio)

6. **Projít zkouškou ohněm.** Eltoleri fajroprovon. **Chyba lávky.** Jen makulo en kalkulo.

7. **Je tichý jako pěna.** Silenta kiel nokto senventa. **Mít dlouhé prsty.** Havi ŝtel-emajn fingrojn. **Sousedovi nevadí, že nás bota tlačí.** Najbaro ne ĝemas, kiam boto nin premas.

En la nomo de STARTO-redakcio:

margit.turkova@email.cz

La frazeologio aĉetu ĉe:

<https://butiko.esperantobrna.cz/>

Kunveno en Klementinka

En merkredo je la 25-a de septembro 2019 vizitis nian regulan kunvenon en klubejo KLEMENTINKA en Mladá Boleslav esperantistinoj el Pacov kaj Pelhřimov. Ni rakontis pri maniero de nia instruado de la lingvo rektmetode de Anna Löwenstein, kaj per rakonto pri "Liza kaj Paŭlo", ni, komune respondis al nia japana korespondanto, iom frandis, eĉ iom kantis.

Posttagmeze ni trairis la urbon laŭ "Metala vojo". Ni invitas eĉ aliajn partopreni niajn merkredajn kunvenojn.

J. Drahotová

Parencoj de F. V. Lorenz el Brazilo vizitis Vrды

La 13-an de junio vizitis sep posteuloj de F. V. Lorenz la bibliotekon en Vrды, kiu portas la nomon de ilia admirinda antaŭulo: poligloto, pedagogo, verkisto, kuracisto, filantropo, spiritualisto kaj aŭtoro de la unua lernolibro de Esperanto en la ĉeĥa. La grupon gvidis la pranepo kaj honora konsulo de la Ĉeĥa respubliko en Porto Alegre, Fernando Lorenz de Azevedo. Ili estis varme akceptitaj en la urbodomo fare de la nuna urbestro Miloš Mlynka, sed ĉeestis ankaŭ tiuj, kiuj estis ĉe la projekto dekomence, la tiama urbestro Antonín Šindelář, bibliotekistino Petra Kobelová – kaj ankaŭ la grupo de esperantistoj, inter ili ankaŭ la aŭtoro de la memortabulo de Lorenz, Zdeněk Myslivec. Krom reciprokaj prezentiĝoj s-ro Lorenz kaj la urbestro interŝanĝis kelkajn memordonacojn.

Post la akcepto kontinuus la programo en la biblioteko, kie krom la trarigardo de la ĉambroj atendis la gastojn refreŝigaĵo kaj neformala babilado. Tiu okazis dulingve ĉeĥe-portugale, do la plej diligenta devis esti la interpretistino, kiu akompanis la grupon. Poste oni prezentis al la gastoj ankaŭ la naskiĝvilaĝon de F. V. Lorenz, Zbyslav.

Petr Chrdle

Jarmila Rýznarová, Fernando Lorenz de Azevedo, Zdeněk Myslivec

REMEMORO JE ĈI-JARA SET LANĈOV

22-a renkontiĝo de iamaj SET-anoj

Somera Esperanto-tendaro ĉe valbaraĵo Vranov – loko de niaj unuaj Esperantaj lingvoscioj, de niaj unuaj kontaktoj kun eksterlandaj Esperanto-geamikoj, de niaj unuaj amoj. Loko kaj tempo de nia juneco.

Tiam:

Loĝado en tendoj kaj kvar-loĝloka simpla kabano.

Vekiĝo je la sesa per gitarludo kaj kantado de matena kanto Kukolo. Matena gimnastiko. Viciĝo kun hiso de Esperanta kaj ĉeĥa flagoj kaj taga ordono. Matenmanĝo.

Lernado de Esperanto en kursoj A, B, C, D kaj kelkfoje por estontaj instruistoj kurso E. Lunĉo – ordinare pano kun marmelado aŭ pasteĉo aŭ graso kun cepo. Daŭrigo de lernado – sur benkoj sub blua ĉielo aŭ en tendoj dum pluvo. Antaŭtagmeze komuna kantado de Esperantaj (kaj ankaŭ ĉeĥaj) kantoj. Tagmanĝo. Posttagmeza ripoztempo.

Libera programo posttagmeze – banado en pura akvo de proksima eniro en valbaraĵon, promenoj, vizito de kastelo Vranov, de burga ruino Cornštejn, memstudado de Esperanto.

Vespere viciĝo kun ordono kaj demeto de flagoj. Vespermaĝo. Preskaŭ ĉiuvespere tendarfajro kun kantado, babilado, amuzaj „aktoraj“ scenetoj. Deziro de bona nokto ĉe kanto Steletoj, adiaŭ, dormas mi nun ... Tendaranoj starantaj ronde ĉirkaŭ la fajro, tenante reciproke siajn manojn, ete balancante de flanko al flanko. Kortuŝa, intima adiaŭo.

Nokta gardado de la tendaro.

Meze de la tendara restado – sabate – tuttaga aŭtobusa ekskurso al iu bela, vidinda loko – Znojmo, Lednice ... Dimanĉe – karnavalo kaj posttagmeze elekto de la plej belaj virinoj kaj viroj – Miss Lančov kaj Mister Lančov kaj de la plej grandaj simpatiul(in)oj. Amuzo, gajo.

Fine de la tendaro ekzamenoj de lingvoscioj, de historio kaj literaturo de Esperanto. Diplomoj. Solena vespera tendarfajro kaj adiaŭo kun la tendaro.

Preskaŭ 300 ĉeestantoj en tri someraj etapoj!

Kaj nun: Iamaj geamikoj, eksaj tendaranoj, denove venadas ĉiusomere por aŭgusta semajnfino kaj denove ĝuas la karan atmosferon de la tendaro.

Oni ne plu loĝas en tendoj (estas bone ekipitaj kabanjoj), ne plu lavas sin en lavujo ĉe roĵo sub la tendaro (estas banejo kun duŝoj kaj varma akvo), ne plu uzas nur unu, sekan necesejon – unu por virinoj, unu por viroj (estas necesejoj kun akvoŝpruco), ne lavas siajn aluminiajn gamelojn* en varmeta akvo en sitelo ...

Bedaŭrinde Esperanto ne estas la ĉefa instruata lingvo, oni studas la anglan, germanan kaj aliajn deziratajn lingvojn.

Sed la tendaro vivas! La organizon transprenis de ĝia longdaŭra, eminenta gvidanto, sinjoro Pavel Sittauer, lia filino Olga kaj liaj genepoj Tomáš kaj Lenka.

Nome de ĉiuj fidelaj, eksaj tendaranoj, mi tre, tre dankas al ili por ilia laboro kaj zorgo pri la tendaro. Same mi dankas al ĉiuj, por mi nekonataj homoj, kiuj laboras por la tendaro kaj ĉiam plibonigas ĝin.

Fartu bone, ĉiuj tiuj sindonaj volontuloj! Fartu bone, kara SET!

LChal

* **gamelo** polní jídelní miska, ešus, eššálek

JUBILEANTOJ DE JULIO, AŬGUSTO KAJ SEPTEMBRO 2019

Emil Faltýnek, Předměřice
MVDr Zdeněk Rytíř, Tábor
František Frýbert, Praha
Jitka Skalická, Praha
JUDr Karel Hromádka, Pardubice
Zdeněk Skovajsa, Starý Hrozenkov
Jaroslav Chodníček, Holešov
Ludmila Šatánková, Střítež n. Ludinou
Miluše Jakoubčová, Bezděčín
Anežka Štěpánková, Praha
Olga Káňová, Hranice
Ing. Margita Turková, Obořiště
Václav Kaprál, Kaznějov
Jiřina Vondráková, Přerov
Ing. Stanislav Kareš, Hořice v Podkrkonoší
Ing. Karel Votoček, Štětí
Ing. Věra Koloničná, Frýdek – Místek
Ing. Mária Pilková, Jihlava
Antonie Kramaričová, Praha
Zdena Lochařová, Praha
František Plášek, Šumperk

Karaj jubileantoj, ni deziras al Vi ĉion nur bonan – sanon, feliĉon, plenumon de Viaj deziroj!

LChal

La 12-an de septembro solenis en admirinda freŝeco sian 90-jariĝon

d-ro František RYTÍŘ

el Tábor, laŭprofesie bestkuracisto kaj aprezata abelspecialisto. Li estas longjara prezidanto de EK Tábor kaj la "animo" de ĝia aktivado, individua membro de UEA kaj aktiva membro de IKUE.

Margit TURKOVÁ (fraŭlinnome Kvietková) naskiĝis 26.9.1939 en Čierny Balog en Slovakio, de kie ŝi post la milito transloĝiĝis al Bohemio al la nuna distrikto Tachov.

Tutvive ŝi laboris kiel inĝenierino-agronomino. Ŝi esperantiĝis en 1969 kaj ekmembris en ĈEA en 1971. Ŝi agis en EK Bor u Tachova kaj ekde 1979 en EK Příbram. En 1976-1982 ŝi estis ĈEA-komitatano kaj zorgis i.a. pri ĉeĥoslovakaj eldonoj de la gazeto *Paco*. En 2011 ŝi fariĝis honora membro de ĈEA. Ŝia agado estas orientita precipe al la literatura sfero. Ŝi kunverkis, enkomputiligis kaj helpis eldoni la lastajn verkojn de Ĉestmír Vidman kaj kuntradukis lian libron *Laskavá fantazie - Karesa fantazio* (2010). Antaŭe ŝi kunlaboris ankaŭ kun J. Karen, J. Rumler, E. Seemannová, rusa poetino L. Vondroušková kaj nuntempe kun V. Ludíková. Kun M. Ribasová ŝi verkis kaj mem eldonis *Gastro-nomian vortaron ĉeĥan-Esperantan* (2015). Ŝi kontribudas al *Starto*, *Informilo de AEH*, *Praga Bulteno* kaj ankaŭ al *La Gazeto de OSIEK*, kies konferencojn ŝi partoprenis kaj kontribuis ankaŭ al ilia programo. En la konferenco de la Unio de tradukistoj kaj interpretistoj en 2011 ŝi prelegis pri tradukoj de J. Hašek en Esperanton.

-padv-

Václav KAPRÁL, nuntempa prezidanto de EK Plzeň, naskiĝis la 18-an de aŭgusto 1934. Li eklernis Esperanton en 1952 ĉe Rudolf Burda kaj progresis en EK Plasy ĉe s-ano Menšík. La klubon en Plzeň li vizitadis ekde fino de la 1980-aj jaroj, helpis dum organizado de la someraj tendaroj en Nekvasovy kaj inter 2001-2010 li ĉeforganizis TREP (Turistan Renkontiĝon de Esperantistoj en Plasy). En 2009, post forpaso de s-ino Zýková li transprenis prezidantecon en la klubo.

Li kunplantis Esperanto-arbojn en Znojmo kaj Lipnice n.S., kie li en 2013 (kune kun Margit Turková) meritplene sponsoris gravuradon de la Esperanto-surskribo sur la deklingva monumento de Jaroslav Hašek. Dank al sia tutviva riĉa korespondado kun eksterlando li akiris grandan valoran kolekton de filatelaĵoj, bildkartoj kaj insignoj, kiujn li en 2014 malavare donacis al la Esperanto-Muzeo en Svitavy. Pro tio li samjare akiris honorigan aprezon kadre de la ĈEA-Kongreso en Prostějov. Dum la 101-a UKo en Nitra en 2016 li akiris diplomon dum la ekspozicio de poŝtmarkoj.

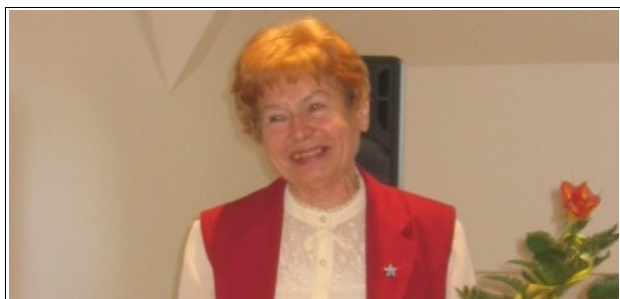
-padv-

NEKROLOGOJ

■ La 11-an de aŭgusto 2019 forpasis en aĝo de 87 jaroj **s-ino Radka KŘIVÁNKOVÁ** el Písek, edzino de Libor Křivánek (1926-1983), post kies morto ŝi transprenis prezidantecon de la Esperanto-Klubo La Ponto en Písek. Ekde 2006 ŝi estis honora prezidantino de la klubo. Ŝi estis membrino de KELI kaj de pluraj publikaj organizoj en Písek. Pri ŝia forpaso informis la loka gaze-taro kiel pri grava civitanino.

Ŝia patro František Machovec estis ekzekutita dum reprezalioj post atenco kontraŭ Reinhard Heydrich. Ŝia patrino post la milito politike sin engaĝis kaj kunlaboris kun d-ino [Milada Horáková](#), ekzekutita en 1950 de komunistoj.

Radka Křivánková ŝin plurfoje renkontis kiel adoleskantino kaj post 1990 ŝi fondis filion de Klubo Milada Horáková en Písek. Ŝi ankaŭ kunfondis Civitanan Forumon en Písek, helpis renovigi skoltismon, laboris en Evangelia Eklezio de Ĉeĥaj Fratoj. En 2017 ŝi omaĝis al viktimoj de komunismo kaj aperis en la programo de [Ĉeĥa Televido](#).

Dum la rememor-renkontiĝo 14.9. estis prezentitaj ankaŭ ŝiaj meritoj en Esperanto-movado kaj la ĉeestantoj povis kune kanti ŝian ŝatatan kanton "[Nin portis plu kaj plu](#)" kaj en la ĉeĥa, kaj en la Esperanta traduko.

■ La 18-an de majo post longa grava malsano forpasis **RNDr. František Nosek** (83 jara) el Prago.

■ En junio forpasis **Marie Drašnarová** (72 jara), ŝi tragedie mortis dum feriado kun sia partnero. Ŝi aktivis en junularo antaŭ fondo de nia asocio kaj helpis dum UK 1996 en Prago.

Ekspozicio en Mahen-biblioteko

Okaze de la kongreso en Brno estis instalita ekspozicio pri Esperanto en la urba biblioteko de Brno (dum oktobro).

Fotoj Milan Kolka

Jak platit svazu

Fio banka Svitavy

Platit lze poštovní poukázkou A (poplatek 36 Kč do 5000 Kč) nebo převodem na účet **2800186228/2010**, **variabilní symbol** má celkem 10 míst - prvních pět je pro vaše číslo svazové legitimace (bez písmene kategorie a doplněné vpředu nulami, např. 00325). Číslo legitimace je uvedeno na štítku při expedici Starta. Dalších pět míst pro variabilní symbol podle účelu platby (viz seznam). Pokud platíte za klub (EK nebo sekci), uveďte své číslo legitimace a pošlete na emailovou adresu Vrat. Hirše seznam, za koho platíte.

Seznam čísel:

(ukončení variabilního symbolu)

- 06940** členství ČES
- 06941** členství UEA
- 06942** předplatné Starta bez členství
- 06943** dary ČES a mimořádné čl. příspěvky
- 06944** poplatek UK
- 06945** kongres EEU
- 50400** komise pedagogická ILEI
- 50401** písemný kurs začátečníci
- 50402** písemný kurs pokročilí
- 50404** Paroliga kurso
- 50405** svazové zkoušky
- 50800** sekce nevidomých LIBE
- 50900** sekce zdravotníků UMEA
- 51000** sekce křesť. esp. KELI,
vlastní b. ú. 211 768 239/0300
- 51100** sekce katol. esp. IKUE,
vlastní b. ú. 2700247564/2010
- 51200** sekce informatiky
- 70100** komise pro tisk a inf.
- 80200** ediční fond
- 80300** propagace v tisku
- 80400** fond Tilio
- 80500** virtuální *adresa@esperanto.cz*

Předplatné časopisů

Předplatné časopisů zajišťuje Pavel Polnický, Lidická 939/11, 290 01 Poděbrady, polnickypavel@seznam.cz, tel. **723 672 335**. Předplatné uhradíte na účet u **Equabank, č. ú. 101 953 9617/6100**, konst. symbol 0379 a variabilní symbol uvedený u jednotlivých titulů. Pokud platíte jednou položkou za více časopisů, pošlete P. Polnickému rozpis platby.

Monato: 1300,- Kč, v.s. 07001, 12 čísel ročně, 36 stran formátu A4, rete 780,-Kč

La Ondo de Esperanto: nur reta versio 410,- Kč, v.s. 07003, 11 čísel ročně, 24 stran formátu A4

Juna Amiko: 350,- Kč, v.s. 07004, 4 čísla ročně, 40 stran formátu A5, reta versio 190 Kč

Literatura Foiro: 1220,- Kč (*800,- Kč), v.s. 07005, 6 čísel ročně, 56 stran formátu A5 (**cena v závorce platí pro členy "Esperanta civito".*)

CIFERECIGITAJ GAZETOJ

Bonvenon en Muzeum.esperanto.cz en la suba parto de la biblioteka subpaĝo, kie troviĝas ligiloj al entute 13 senpage elŝuteblaj ciferecigitaj Esperanto-gazetoj, eldonitaj en 1902-1968 sur teritorio de la nuna Ĉeĥio. .

E-filatelo denove sukcesas ...

En Liberec okazis dum tagoj 25.-29.9.2019 Nacia (kun internacia partopreno el Francio, Pollando, Slovakio, Usono) ekspozicio de poŝtmarkoj LIBEREC 2019. Laŭ enkondukaj vortoj (en ekspozicia Katalogo) de prezidanto de organiza komitato s-ro Josef Chudoba vizitantoj povas tie vidi pli ol cent gravajn filatelajn eksponaĵojn, praktike tion plejbonan, kion oni povas en nia lando vidi nuntempe en filatelaj ekspozicioj.

Inter la menciitaj eksponaĵoj estas ankaŭ eksponaĵo: „Esperanto sur tutajoj de Sovetunio“, kiu gajnis arĝentan medalon. Inter raraĵoj la vizitantoj povas tie vidi ankaŭ la unuan poŝtmarkon de la Mondo ktp.

-vlha-, Esperanto sekce SČF

Periodikum Českého
esperantského svazu, z.s.
50. ročník

Redaktor: Miroslav Malovec,
Bosonožská 15/10, 625 00 Brno,
starto@esperanto.cz
http://www.esperanto.cz/starto

Předplatné v Česku
(bez členství ve svazu): 200 Kč

Členská evidence a změny adres:
p/a Vratislav Hirš, Ruprechtov 117,
683 04 Drnovice,
vratislav.hirs@esperanto.cz,
tel. 517 444 117

Uzávěrka příštího čísla: 15.11.2019

--

Organo de Ĉeĥa Esperanto-Asocio
50-a jarkolekto

Abonebla ĉe UEA, ĉe niaj perantoj
aŭ rekte ĉe nia Asocio

Abonprezo: 11 eŭroj, ekster
Eŭropo 13 eŭroj

(se aerpoŝte: + 3 eŭroj)

elektronika versio PDF 6 eŭroj

Redaktoro: Miroslav Malovec,
Bosonožská 15/10, 625 00 Brno,
Ĉeĥio, starto@esperanto.cz

http://www.esperanto.cz/starto

Presis: DTP centrum, Svitavy

Redakto-fermo de la sekva
numero: 15.11.2019

ISSN 1212-009X

Redakto-fermoj: 1.2.; 7.5.; 15.8.; 15.11.

KALENDARO 2019

2019-10-11/13 Konferenco de ĈFEA
Info: annaabelovska@seznam.cz
2019-10-17/20 La 17-a Kongreso de Ĉeĥa
Esperanto-Asocio en Brno
Info: cea@esperanto.cz
2019-11-07/10 La 6-a Internacia Esperanto-
Lernejo en Bartošovice
Info: verdastacio@gmail.com
2019-12-08 Marcipana Kristnasko
en Svitavy, Info: svitavy@esperanto.cz
2019-12-20/22 Semajnfino kun opero
en Prago, Info: ementalprago@seznam.cz
2019-12-28 Esperantista Silvestro en Ĉeská
Třebová, Info: kovar.lad@email.cz

Eksterlande

2019-11-02 Aŭtuna Najbara Aranĝo
en Halle (Germanio)
Info: HajoGunkel@t-online.de
2019-11-09/11 Esperantista renkontiĝo GRUPE
– 23 en Gliwice (Pollando)
Info: stanislaw.mandrak@gmail.com
2019-11-30 51-a Malferma Tago
de la Centra Oficejo de UEA kaj TEJO
en Roterdamo (Nederlando)
Info: said@co.uea.org
2019-12-06/07 4-a Esperanta konkurso
“Vortbeleco en Esperanto”
en Vroclavo (Pollando)
Info: informado.eo@gmail.com
2019-12-14 Zamenhoffesto en Berlino Info:
RonaldSchindler@web.de
2019-12-14 Zamenhoffesto en Vieno
Info: esperanto@ah9.at
2019-12-14/15 7-a Granda lokŝumado
en Bratislavo
Info: e-mentalprago@seznam.cz
2019-12-27 / 2020-01-03
18-a Novjara Renkontiĝo (NR)
en Wiesbaden (Germanio)
Info: lu.esperantoland@gmx.de

Pliaj informoj en
Eventoj.hu kaj Eventaservo.org

UK en Lahti sub saltejoj

Esperanto-tago en Pardubice

Gejunuloj antaŭ ĈEJ-ekspozicio en Svitavy

Lorenz-familianoj en Vrdy

Enplanto de Esperanto-arbo kelkajn metrojn de nia muzeo en Svitavy

Klubanoj de Svitavy en Bjelovar